

Põuda jätkus sügiseni

■ Septembri ilmaga võis rahule jääda

Septembri algus ei jäänud suvekuudest eriti maha ei kuivuse ega soojuse poolest. 6. kuupäeval sadas Valgas 0,1 mm vihma, see lõpetas seal 45 päeva kestnud sademeteta perioodi.

Kui mujal algasid hoovihmad, mis leevendasid taime- ja elu metsas ja põllul, siis Eesti kagunurk jäi kuu lõpuni kuivale. Tuleohtlikkuse indeksiks määrati seal veel mihk- lipäeval ülikõrge 15 488 (erakordne oht algab 7000 juures!).

Tõepoolest, kui laupäeval vajutasin labida Põlvamaa mulda, oli niiskevõitu vaid vaksa jagu pinnast, ei enam.

Suvi lõppes sügiskuu keskel

India põllumajandusministril Ajit Singhil oli õigus, kui ta augustis nukralt märkis: "Kõik superkompuutrid ja satelliidid ei asenda vihmajumalat!" Sealse maa rahvataarkus ütleb: päike on saagi isa, vesi ta ema.

Eesti sarnanes tänavu oma suveilmadelt rohkem kauge India kui põhjamaaga. Ka siin said põllukultuurid kõikjal

tunda isalikku soojust, aga emaarmu, s.t kosutavat vihmavett jagus seekord vaid soosingu Kesk-Eestile.

Klimatoloogiline sügis, aeg, kui ööpäeva keskmine temperatuur langeb alla 13°, algas 15. septembril, nädal enne kalendrilist. Viimane tõeliselt palav suvepäev oli aga 7. september, kui Võrus mõodeti 26,4°. Pole ime, et veel kuu keskel sai järvedes-meres supelda.

Uusad ilmad lasksid põllumeestel rahulikult saaki koristada. Paljud, eriti kartulikasvatajad, olid saaduga rahul. Põud tegi rukkitera kvaliteetseks, kuigi aita jõudvad kogused polnud just hõiskamisväärseid.

Tõrva linnas venna aias olid õunapuud, vaatamata tuhkuivale mullale, lookas erakordselt punapõsksete ja suurte viljade all.

Kui meteoroloogia ja hüdroloogia instituudis rehkendati kogu Eesti sügiskuu keskmine sademetehulk, selgus, et see oli 39 mm, pool tavalisest kogusest. Heldemalt jagus vihma Jõhvi kanti (105 mm), kasinamalt Tartusse ja Peipsi kaldale (21 mm).

Kuna kuu viimane kolmandik oli jahe, saadi riigi keskmiseks õhutemperatuuriks harilikust vaid veidi kõrgem 11,3°.

Mihk- lipäeval, 29. septembril oli kuiv, soe ilm. Puud olid lehes, mis vanarahva tarkuse järgi peaks näitama, et ka aprilli lõpu poole on puud samuti lehes.

Ilmast mujal ja muiste

Kui meie võisime oma ilmaga rahule jääda, siis mujal määratsesid tormid ja uppusid linnad. Üleujutustest pääsenud Saksamaa saatis õnnetuskaaslastele Hiinas miljon liivakotti. Arvatavasti tühjalt.

Uue sajurekordi püstitas kohalik ilmataat (Zeus?) Ateenas, kus 11 päevaga (ka uus pideva suvise saju rekord) tuli alla 201 mm vett.

Mudavoolud tapsid septembris inimesi Kaukaasiast Taini. Seevastu oli endiselt kole kuiv USAs. San Diego loomaaias kohandati WCd ümber kuivkemmerguteks, külustajate omad muidugi.

Yucatani poolsaarel möllas orkaan Isidore. Kui palju sai kannatada vana kuulus maia-

de linn Chichen Itza, ei ole veel teada. Kõik ühendusteed olid ära lõigatud.

1. oktoobril 1987, Maalehe sünnipäeval, valitses nii maal kui linnas kena ilm: hommikul oli küll maa valge, keskpäeval aga kerkis õhusoe 11–15 kraadini. Vihma ei sadanud. Paistis päike.

Sada aastat tagasi oli september tavalisest veidi jahe- dam. Tartus mõodeti keskmiseks õhutemperatuuriks 9,3°, vihma sadas 17 päevaga 61 mm, paras kogus. Õhusoe kõikus 19 ja –1,9° vahel.

Postimehe kirjasaatjad teatasid sügise saabumisest.

Tartu. Öökülmad on varemalt ja kangemalt tulnud, kui ette arvata oleks võinud. Pühapäeva hommikul oli maapind paksu halla korra all, veepinda kattis ka jooksvate jõgede kallastel paks jääkord.

Kartulipõllud olivad muidugi kohe ära küpsenud, ka muud aiaviljad kannatasid väga. Kui suurt kahju see meie maale ja rahvale toob!

AIN KALLIS